

ns oog voor de
endige gezeene)
dat zich laten
morgana.

rtion eens dus
osgemaakt en

arheid en van
n wereld van
stieke droom,
ven vervaagt.
l door wie er

lie een ieder,
opnieuw vers
n verwachten,
nheid aan het
ns zo heerlijk

an niet meer
r kerk om in
af te schude
luchtsplege-
id te getuigen
a en niet het
r Reformatie,
trijd aanbindt

en getrouw.
w toegeneget
MARNIX.

V
BOELJINGA.

rie weken ge-
erd:

f. Schilder om
len mooie her-

staart van zijn
is de hel".
de Reformatie"
de) was. Een
aan gedraaid.
id.
rder gebruikt.
zijn hele rede,

elijk die staart

n voorwaarde
is Kerkblad.
hoe die lange
ewezen is. In
aan. Moet dat
waar hebben al

ergave, zo die
in ons Kerk-

art in een

ig met deze
neerde kerk-
erd. 't Kwam
niet werd ge-
van een Her-
nen. Openlijk
amenwerking
nu is, vurig
of. Grosheide
ikant in een
de gemeente
deze ontstel-
niet rustte
den had ¹¹⁶).
id. En toen
it over deze
t verder dan
het feit, dat
zaak van de
afzonderlijke
cht handelen.
en, dat Prof.
t de officiële
gehele Kerk
rde hij — in
invloed van
En dat vin-
kende en als
de moderne
liteit zo on-
y, het boek,
le kerken op
deze gisting
ptoom.

re in de ge-
arbeid letten.
mee aan de

Antwoord: a) Onze eigen lezers weten wel, dat de nonsens, die mij in de schoenen geschoven is, niet van mij kan zijn; velen hunner hebben de toespraak zelf gehoord, en onderscheiden artikelen deden en doen hen beter weten; voor hen is repetitie overbodig;

b) maar het was ds Boeljinga, die verlangend was voor zijn lezers het naadje van de kous, of van „de staart" te weten;

c) mijn repliek op enkele fouten in ds B.'s beweringen blijven onvermild.

K. S.

ADRIAAN VAN BOVEN'S PROEVE.

In het (synodoer.) orgaan der classis Gorinchem schrijft ds Van Munster, te Gorinchem, volgende recensie:

ADRIAAN VAN BOVEN, XV Psalmen;
ADRIAAN VAN BOVEN, Heilige Ge-
zangen; J. H. Kok N.V., Kampen.

De Gereformeerde Kerken zijn wat hun psalmberijming betreft in een impasse gekomen. De Synode heeft de oerijming Hasper aanvaard naar de laatste lezing, de z.g. Psalter 1949. Maar de meeste gemeente-leden zijn nog zeer aan de oude berijming gehecht, althans aan zeer vele goede en mooie versen van de oude berijming; ze zien niet in, dat deze radicale verandering verbetering is. Natuurlijk is het een klein kunstje een aantal versen uit de berijming Hasper te nemen, die goed voor te dragen en daar een aantal ongelukkige versen uit de oude berijming naast te stellen. Dat kan men evengoed omgekeerd. In de berijming Hasper is de inhoud vaak opgeofferd aan de maat.

Ik heb de oefenavonden in de Geref. Kerk van Gorinchem meegemaakt, waar uit het oefenboekje zestien psalmen naar de eerste berijming van ds Hasper werd gezongen. Toen zongen we nog met triolen. Dat heette toen het oorspronkelijke ritme. Nu zijn de triolen weggedaan. Nu heet het zonder triolen het oorspronkelijke ritme. Volgens sommigen had ds Hasper zich met die triolen vergist. Ik deed mee, omdat ik grote belangstelling heb voor elke werkelijke verbetering van het psalmgezing. Maar het moet werkelijke verbetering zijn. En daar ben ik met de invoering van den psalter 1949 niet van overtuigd.

Nu zijn bovengenoemde boekjes verschenen. Vijftien nieuwe psalmberijmingen, waarbij naast de berijming telkens de tekst naar de vertaling N.B.G. is afgedrukt, zodat ieder kan zien, dat de berijmer zich zo nauw mogelijk aan het oorspronkelijke heeft gehouden; en een aantal „heilige gezangen", berijmingen van schriftgedeelten, waar U ook telkens het oorspronkelijke naast vindt afgedrukt. Mijns inziens is de enige manier om uit de impasse te geraken het samenstellen van een psalmboek, waarin verschillende berijmingen worden opgenomen. U kunt dan krijgen b.v. Psalm 89a (oude berijming), 89b (berijming Hasper), desnoods 89c (een andere verdienstelijke berijming). Voor vele psalmen is een berijming genoeg, daar ze weinig gezongen worden. Maar van andere psalmen is het jammer de oude berijming los te laten, en er zijn wellicht andere berijmingen te vinden, die op den duur beter zouden bevredigen. Deze methode komt ook in buitenlandse Gereformeerde Kerken voor. Bij het zoeken naar de beste berijming kunnen naast de Psalter 1949 ook de XV Psalmen van Adriaan van Boven dienst doen. In de praktijk zal moeten blijken, welke psalmen het meest zullen worden gezongen. Het opnemen in de Psalter 1949 van enige versen of gedeelten van versen uit de oude berijming is m.i. geen oplossing. Ik begrijp ook

niet, waarom steeds aan de oude melodieën moet worden vastgehouden. Het bekende: *De Heere is mijn Herder* is een goede berijming van Psalm 23 en veel beter te zingen dan de oude melodie.

Heilige Gezangen zijn een poging op het voetspoor van Calvijns vriend, Theodorus Beza, berijmde schriftgedeelten tot gemeentezang te verheffen. Bij een herziening van ons kerkboek zou een herziening van de bundel Enige Gezangen geen kwaad kunnen. Kennisname van het bundeltje Heilige Gezangen zal daarbij nuttig zijn.

Een recensie, die stof tot nadenken biedt. K. S.

WAS „KAMPEN" ZAKELIJK?

Ds H. J. Schilder, scriba der jongste generale synode, schrijft in Kbl. Utrecht:

Nu, in deze zin durf ik de Kamper synode ook al recht zakelijk te noemen. Ik stel dit voorop, omdat ons onderwerp van ditmaal met zich kan brengen de verzuivering der lezers: is Kampen juist wel zakelijk geweest? Is, met alle eventuele verdiensten, juist dit niet de zwakke plek van deze synode geweest, dat zij onzakelijke besluiten heeft genomen, dat zij de nuchtere zakelijkheid, de dagelijkse werkelijkheid en de praktische realiteit uit het oog heeft verloren, bijvoorbeeld — gelijk ik het iemand hoorde zeggen — door oude schoenen weg te werpen, waar nog geen nieuwe waren, waar zelfs de noodzaak van nieuwe nog niet deugdelijk overwogen was? Heeft deze synode „zakelijk" de kosten overrekend bij elk besluit?

Ik heb er geen behoefte aan terstond zulke vragen te smoren; laat men ze maar stellen. Ik zal zelfs niet in staat zijn ze geheel te ontkennen; op bepaalde kritiek, ook van deze aard, moet ik zelf een afdoend antwoord schuldig blijven; ik geloof dat deze synode haar zwakke plekken ook in dit opzicht heeft gekend. Maar ik voeg er terstond drie dingen aan toe. Ten eerste, waar ik zwakke plekken in het zakelijkheidsraam meen te zien, zal een ander, bijv. een medesynodist, juist een sterke zijde ontdekken, terwijl hij omgekeerd zwak en onzakelijk zal noemen wat ik deugdelijk en verantwoord acht. En ten tweede, al zou die kritiek nog zo juist zijn — het valt, geloof ik, erg mee — dan is nog niet gezegd, dat met het mislaan van de zakelijkheidsplank bij een bepaald besluit nu ook verlaten is het zakelijkheidsfundament, waarop de vergadering als zodanig haar besluiten mocht blijven nemen. Anders gezegd — met een variatie op een synodischisme — men kan bij het wandelen van de zakelijke weg nog wel vele onzakelijke dingen doen, zonder die weg zelf te verlaten; het beoefenen van de christelijke zakelijkheid kan nog met veel gebreken geschieden en intussen toch een heuse beoefening blijven. En dan ten derde, hoeveel men op deze synode ook zou willen aanmerken in het zakelijkheidsstuk, één ding laat zich, dunkt mij, door de felste criticus moeilijk ontkennen, namelijk, dat de aandacht voor klok en agenda-boekje en synodaal protocol — eerste voorwaarde voor alle verder- en diepergaande zakelijkheid — op deze synode een uitnemende is geweest. Ik denk hier het meest aan de leiding van de praeses; ik heb zelden een praeses meegemaakt, die zo stipt zich aan de vastgestelde vergadertijden hield (met toch voldoende soepelheid voor een enkele — maar dan ook bewust georganiseerde — uitzondering, zodat nimmer de vergadering de praeses over het hoofd groeide of van zijn stuk drong), en — om niet meer te noemen — zo accuraat de rondes beheerste en de discussie altijd weer nauwgezet hield bij het punt dat in geding was, daarbij tevens zorgende (voorzover dat van hem afhangt) voor

een beste geest. Ik denk aan de samenwerking van praeses en assessor, die door energieke aanpak van allerlei zaken al direct in de eerste weken mijns inziens stellig een tiende synodeweek heeft voorkomen. Ik denk aan het aantal brieven, dat de tweede scriba — die voor de uitgaande correspondentie zorgde — reeds tijdens de synode van het begin af aan heeft uit doen gaan; ik vermoed niet, dat van veel synoden de besluiten, wat de afzonderlijke bekendmakingen e.d. betreft, zo spoedig zijn uitgevoerd als van de Kamper synode gezegd kan worden. Ik denk aan de „strengere" methode van het moderamen om alleen die voorstellen en amendementen in behandeling te nemen die op gewaarmerkte formulieren waren ingediend. En zo zou meer te noemen zijn — waarmee dan nog weer niets gezegd was van de perfecte zakelijkheid der roepende kerk in haar voorafgaande ordening, die aan de zakelijkheid der synode een enorme bijdrage heeft geleverd. Deze dingen mogen ook wel eens gezegd worden, zeker bij een onderwerp dat geschikt is, om eerder dan andere, critiek tegen deze synode uit te lokken.

Ds Schilder sprak van een „zoekende" synode. Hij schrijft:

Vraagt men: wat heeft die synode dan gezocht? dan zou ik het in de termen van deze artikeltjes zo willen samenvatten: zij heeft gezocht naar de ware kerkelijke zakelijkheid.

Misschien is dit u een bittere teleurstelling. Is dat alles? Moet daarvoor zo lang vergaderd worden? Nu het staat alle particuliere synoden vrij haar afgevaardigden te kaspitelen, ook die van Utrecht wat mij betreft. Maar ik wagt het erop, te zeggen, dat de synode hiermede een goed werk heeft verricht. Er zijn velen geweest, die tegen deze synode hebben aangekeken als die der „samenspreking". Anderen gingen haar tegemoet als die der „zending". Ik geloof dat beide verwachtingen onjuist gebleken zijn. Wat het eerste aangaat, het was ter synode een algemeen gevoelen, dat het stuk der „samenspreking" op deze synode maar heel ondergeschikt was. Al terstond was er de gedachte: daarover zijn we het wel eens en daarmee zullen wij elkander niet lang ophouden. Het kwam uit, de zaak was in één avond bekeken, in een bespreking met slechts twee rondes, zonder enig zakelijk verschil en met algemene stemmen. In dit opzicht was er niet veel en lang meer te „zoeken" na al de voorgaande jaren en de op dit punt al voldoende duidelijke voorbereiding dezer synode. En wat die „zending" betreft, daar willen we een volgend maal nader over spreken, maar in dit verband merken we al op, dat ook in heel het stuk van de zending eigenlijk één ding de synode heeft beheerst: wat hebben wij als synode nu eigenlijk wettig met de zending te maken, in hoeverre zijn besluiten haar betreffende tot onze taak te rekenen, en wat zullen wij dienaangaande al of niet aan volgende synoden in handen helpen geven dan wel van haar agenda's helpen afhouden? Zeg niet, dat de vraag zo niet vroom was gesteld, dat een synode natuurlijk bij voorbaat alles te „maken" heeft met de zending als een zo duidelijke opdracht van Christus; de vraag was terdege vroom, want de synode wilde volle ernst maken met het feit, dat Christus deze opdracht aan Zijn ambtsdragers, aan zijn kerken onder haar raden dus vandaag, heeft gegeven en dat dus een synode deze opdracht soms meer eerbiedigen kan door terzake niets te besluiten, dan daarover te formuleren. En wat terzake van de zending gold, mag geconstateerd worden over heel de linie. Deze synode is dikwijls minutieus geweest in het stuk der zelfbeproeving: wat is onze zakelijke taak? Zij heeft die vraag nooit beantwoord met bewuste negatie

landelijke en internationale Zendingraad. Broederlijk wordt met vogels van diverse pluimage een orgaan uitgegeven en leidinggevende rapporten opgesteld en gepubliceerd. Rosin, de bekende hoogleraar aan de Theologische Hogeschool te Djakarta, die volgens Dr Zuidema „gevaarlijke en misleidende ketterijen" verkondigt en „valse profetie" lanceert, werkt broederlijk samen aan de opleiding van Indonesische predikanten met gereformeerden. Enz., enz.

Zie, met dit alles voor ogen vragen we ons af: hoe is het toch ter wereld mogelijk geweest, dat kerken, met zulke sterke eenheidstendenzen, met zulke oecumenische allures, met zulke wijde waarderingsmogelijkheden, mensen, die niet geloven, dat God ons gebiedt de kinderen voor wedergeboren kinderen te houden, b u i t e n s l o t e n ?

En hoe is het mogelijk, dat men dit dwaze, slechte vonnis handhaaft, terwijl men tegenover anderen steeds ruimer en breder wordt?

Voelt men niet, dat dit tweërlei met elkaar zo volkomen vloekende kerkelijke gedrag, verwijdering, zo niet erger, moet tweewegbrengen?

Waarom laat men allen van de wil tot eenheid, van de hartstocht der hereniging genieten — behalve de vrijgemaakten? Gaat het aan zonder enig verwijt of bezwaar aan te zien dat de indonesische gereformeerde kerken de leeruitspraken niet aanvaardden — ze gaven daarvan aan de vrijgemaakte kerken officieel kennis — en met deze kerken zonder een woord van critiek gemeenschap te blijven oefenen, terwijl men de vernietigende vonnissen, waarmee men de vrijgemaakten uitwierp, onveranderd handhaaft?

Wanneer komt het moment, dat rechtschapen mannen opstaan en het luide uitroepen: Om Gods wil — dat mag niet langer!

kaar, het met elkaar worstelen om weer gezamenlijk in waarheid en oprechtheid op de weg te komen welke de Here wijst, wel uiterst moeilijk geworden.

Maar al is dat moeilijk, ja bijna onmogelijk, we moeten blijven getuigen, we moeten blijven vechten tegen alles wat de opbouw van Christus' kerk schaadt en de ware eenheid der zijnen tegenstaat.

Daartoe riep de synode van Kampen dan ook alle leden van de kerken welke zij vertegenwoordigde op.

En nu willen wij, als slot van deze reeks op datgene wijzen, wat nu vóór alles, ja, wat thans alleen moet worden gezegd!

Om dat te doen mogen we herinneren aan wat we in de inleiding schreven.

We wezen er daarin op, dat onze Here Jezus Christus zijn éne, heilige kerk dag in, dag uit vergadert. En dat Hij dat geheel en alleen doet.

En nu is dit de grote beslissende vraag voor iedere kerkgemeenschap en voor ieder gelovige: werkt gij in alles wat gij doet hierin met Christus mee?

Maakt ge u in al uw doen en laten aan Christus bij Diens kerkvergadering dienstbaar?

Als we in de greep van die vraag voor God staan, schiet er niet veel van ons over! Dan moeten we en dan zullen we met Calvijn zeggen: „Welk een armzalige en verachte mensjes wij zijn, zijn wij ons zeer wel bewust, namelijk voor God ellendige zondaars en voor de ogen der mensen de allerverachtste; indien men wil, uitwerpselen en wegwerpselen der wereld, of zo men nog iets verachtelikers kan noemen; zodat er niets overblijft, waarop wij bij God kunnen roemen, dan alleen zijn barmhartigheid, door welke wij zonder enige verdienste onzerzijds tot de hoop op de eeuwige gelukzaligheid zijn aangenomen".

Vooral wanneer men in een kerkstrijd betrokken werd zal men als vanzelf deze woorden van Calvijn in het hart willen nemen. Want breken de boze gedachten en de kwade begeerten uit de donkere diepten van het hart ooit erger los dan wanneer in de kerk tussen broeders wordt gestreden? Als men in

een kerkstrijd wordt gesleept moet de bede: „Heer erbarm U mijner" wel zeer krachtig in de ziel leven!

Maar behalve deze persoonlijke houding, actie, zonde en schuld is er ook en vooral het meer objectieve, het veel ernstiger, het ook veel duurzamer, handelen en spreken van de kerk als zodanig. Het is dat spreken en handelen, dat in officiële boeken werd vastgelegd en bindend blijft zolang het niet wordt herroepen.

Welnu, op dat officiële kerkelijke spreken en handelen richten we nu al onze aandacht.

En we willen aan allen, die zich naar de naam van Christus noemen, thans deze vraag stellen:

Zij t g j v a n m e n i n g, d a t J e z u s C h r i s t u s e e n m a n, d i e v a n h a r t e d e G e r e f o r m e e r d e c o n f e s s i e a l s v e r t o l k i n g v a n z i j n g e l o o f a a n v a a r d t, m a a r d i e w e i g e r t d e l e e r b e s l i s s i n g e n v a n 1942 e n 1946 t e o n d e r s c h r i j v e n, N I E T a l s a m b t s d r a g e r i n z i j n k e r k w i l d u i d e n ? Z i j t g j v a n m e n i n g, d a t, i n d i e n z u l k e e n m a n r e e d s a m b t s d r a g e r i s, J e z u s C h r i s t u s v a n a l l e n, d i e d a a r v o o r v e r a n t w o o r d e l i j k z i j n e i s t, d a t z o ' n m a n u i t h e t a m b t w o r d t u i t g e s t o t e n ?

In deze vraag wordt het ganse kerkelijke conflict der laatste jaren tot zijn kern teruggeleid.

Zie, op deze vraag begeren wij vurig een eenvoudig, duidelijk antwoord te ontvangen.

Daar smeken we om!

Dat is het eerste wat thans moet worden gedaan!

C. V.

95